

SAVA

haja vsako soboto ob 5. večer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljal na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčijo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslani na poštne dvorice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

O našem časopisju.

Novo leto je nastopilo in prišel je čas, ko se nam je treba odločiti, kateri časopis naj si naročimo za tekoče leto. Ob tej priliki Vas opominjamo ponovno: Berite in razširjajte edinole napredno časopisje.

Tako bote izpolnili svojo dolžnost prvič napram stranki, drugič pa napram samim sebi. Kajti le bralec naprednih časopisov je res naprednjak in le čitatelj naprednih listov živi v resnici s stranko, se udeležuje njenega dela in lahko ponese med svet napredne misli in ideje. In stranka se le tedaj lahko razširja in raste, ako je vsak posameznik v onem ozkem stiku s stranko in njenim delovanjem, katero omogočuje edino le redno čitanje časopisja. Ako pa naprednjak ne čita tiskanega glasila svoje stranke in ako celo bere nasprotno časopisje, potem postane omahljiv in ni več zanesljiv somišljenik. Vsak, kdor se odteguje strankinemu delu v teh resnih časih, ko je treba jasno dokumentirati svoje mišljenje, se pregreši proti stranki in je nezanesljiv pristaš ter omahljiv značaj. Vsak zaveden naprednjak bo tudi čital in razširjal strankino časopisje.

Naprednjak, ki čita pri nas kakor plevel rastoče nasprotno časopisje, ki špekulira le na omejenost svojih bralcev, oškoduje samega sebe. Naravnost žalosten je pogled, ako vidimo v naprednjakovih rokah lažnjivo poneumnjujoče nasprotno časopisje. Ali naj to vedno traja? Brezbriznosti mora biti enkrat konec in ven iz hiše mora čtivo, ki Vam zastruplja um in srce! One pa, ki so zavedni pristaši, pozivljamo: Poučujte tovariše in znanke, opominjajte in odpirajte jim oči, da bodo spoznavali lastno časopisje, in se naposled sami zavedali, da je za naprednjaka edinole napredno časopisje!

In tako naj postane novo leto tudi na tem polju pričetek nove dobe! Brez dvoma je, da pridobi duševno, politično in socialno v veliki meri, kdor čita napredno časopisje. Temno je še v naši krasni Gorenjski in zlasti razširja tu naš tednik „Sava“ luč prosvete in napredka. Gorenjci! „Sava“ je Vaš list, ki se poteguje za Vaše pravice, ki deli z Vami Vaše skrbi in ki ustreza po možnosti stavljenim zahtevam.

„Sava“ je vedno izpolnjevala po najboljših močeh dolžnost napram svojim bralcem in napram napredni stranki, in tudi v novem letu hočemo zastaviti svoje sile, da ustrezemo upravičenim željam naših čitateljev. Zato pa, Gorenjci, naprednjaki, izpolnujte tudi Vi svojo dolžnost napram „Savi“.

Pridobivajte torej „Savi“ novih naročnikov in skrbite za to, da se čita v vsaki napredni hiši napredna „Sava“. Povsod, kamor pridete, zahtevajte edini napredni gorenjski list „Savo“!

Uredništvo „Sava“

Sumljiva tišina.

Ne da bi zavidali princa Wieda, ki se napravlja na pot v Albanijo, da si pusti položiti vladarsko krono na glavo, moramo priznati, da delajo nemški principi na Balkanu lepe karijere.

Rumunija, Grška in Bolgarija imajo kralje nemškega pokolenja in nemškega mišljenja. Iz malih knezov, ki so še pred nekaj leti plačevali tribut turškemu Sultanu, nastali so samostojni, močni kralji.

Ko se je knez Battenberški na potu v Bulgarijo poslavljaj od Bismarcka, mu je ta rekel za slovo, naj le gre, bo imel vsaj enkrat prijetne spomine.

Knez Battenberški je imel srečo v vojski, pri vladanju pa ne. Njegov naslednik je car Ferdinand. Ta je bil neznanen lajtnant nekje na Ogrskem, ko je prišla bolgarska deputacija ponj. Takrat so ga strašili z usodo Battenberžana. On pa je šel vseeno v Sofijo in je vladal zelo uspešno. Ko je prevzel vladno, je bila Bolgarija majhna in zanemarjena. Posrečilo pa se mu je pridobiti vzhodno Rumelijo, samostojnost države in dostojanstvo kralja. Ker je na Balkanu veroizpovedanje še danes največji in najmočnejši politični faktor in mu je bilo njegovo katoličanstvo ovira, pomagal si je tako, da je prestolonaslednik pravoslaven.

Ko se je pripravljala balkanska vojna, imel je car Ferdinand glavno ulogo. V tistem trenutku, ko se je Bolgarija pogodila glede vojne s Srbijo, bila je vojna gotova in usoda Turčije zapečaten. In zopet je korakal car Ferdinand od uspeha do uspeha, njegova vojska je delala čudeže na bojnem polju in nekaj svita teh bojnih zmag padlo je vedno na glavo cara Ferdinanda.

Ali že grška pravljica pripoveduje, da preveč sreče vzbudi zavist bogov. Car Ferdinand dosegel je več, nego si je domišljal takrat, ko se je peljal v Bolgarijo v najlepših sanjah ali hotel je imeti še več. Po glavi mu je rojil blesk starega Bizanca. Če tudi Rusija za enkrat ni pustila, da bi bolgarska vojska marširala v Carigrad, hotel si je vendar ustvariti tak položaj, da bi mu to mesto poznalo padlo kot zrelo jabolko v naročje. Imel je že Odin, prosto pot do Egejskega morja, ali hotel je imeti še vso Macedonijo, hotel je ponižati Srbe in Grke tako, da bi bili njuni kralji postali vazali Bolgarske. In tu se je obrnil voz njegove sreče navzdol. Dejal je več želez v ogenj in opekel se je sam.

Na Dunaju je zagotavljal navdušenost Bolgarov za Avstrijo, s Srbi pa je sklenil pogodbo, s katero se je zavezal postaviti dvestotisoč mož proti Avstriji, če bi ta Srbijo napadla. In ko se je to izvedelo, trdilo se je na Dunaju, da je car Ferdinand to pogodbo sklenil, da bi jo pa v resnem trenutku ne izpolnil. Srbi so se pred vojno zavezali pustiti Bolgariji pretežni del Macedonije, računali so, da dobe en del Albanije in en kos obali na Jadranskem morju. Avstrija pa se je temu uprla

PODLISTEK.

F. P.:

Novo leto.

Solnce se je že zdavnaj potopilo za visoke in sive mestne zidove. Svojo nalogo je odstopilo vitkim obcestnim svetilnikom, ki žare v dolgi vrsti, da oko ne more doseči njenega konca, čeprav prav pazno sledi vedno slabejšim žarkom, spajajočim se tam daleč nekje v eno samo svetlo črto brez presledkov, ki hoče segati v brezkončnost. Brezkončnost je nedosegljiva in lučič ni brezkončno mnogo. Silvestrov večer s celo svojo zabavnostjo za bogatino in celo svojo trpkostjo za trpina.

Staro leto se že nagiba proti svojemu koncu. V pozni polnočni uri hodi po brezciljnih ulicah človek bledega obraza in v njegovih očeh tava osamljenost, vskipjeva hrepenenje po tolažbi, pogrezajoči se v trenuten obup, ki se ohrabri v samozatajevanje in to se menjava s hipnimi bliski nove volje — počasi pojemajoče in v očeh mu ugaša pohleven: „Naj bo!“ Izza ogla, ki meče na velikomestni tlak dolgo, trikotno senco, zapiha oster veter, borna obleka osamljenega šetalca zavira v oprášenem zraku kot raztrgano jadro v orkanu. Njegovi dolgi lasje se zmršijo, da so enaki zavozlanim klopčičem. Bledi mladenič se visoko zravna in vrže svoje čelo nazaj, da lasje divje zaplešejo v močnem pihu; potem pa trudno poležejo na glavo, kjer se uređijo na dva dela, katera loči krivuljasta črta. Klobuk

se v vetru še nekoliko poigra, a kmalu čepi na laseh, katere pokrije doli do ušes. S svojim širokokrajnikom nadaljuje samotni popotnik svoja pota.

In kam ga vodijo ta pota? Ciljev ne ve, ciljev ne pozna. V svoji sobici je posedoval in si poskušal ustvariti poezijo novele, noči, pa se ga je polastil čut osamljenosti in iti je moral ven. Na mrzli zrak, da vsaj nekoliko razvedri svojo misli polno glavo. Pred leti je bilo, ko je priromal z najlepšimi upi, katere mu je mogla dati domovina, semkaj v tujino in hitel je proč od rodne grude, da, od rodne. In zdaj? Podoben je iskalcu zlata v puščavi. Tako zapuščen tava okrog, znancev ni, ah, saj je vsak pohitel doli v domovino, ki je za deveto goro in deveto vodo, če ne še dalje. Ostal je sam samemu sebi in mislil je; ustvaril bi si rad sobitje in je vzgojil po svojih nazorih. Našel je dušo, ki mogoče čuti zanj, a čutiti ne zna tako, kot sam. On in ona? Razložek! Med njo in njim? Bodoča zavest! Razložek se zenači in zavest se zatre! Lepe so besede in težke tudi.

Dozdaj mirno ulico vznemirijo komaj slišni glasovi violin, ki ponehajo, kot bi bili pretrgani. Njim slede komaj odmevajoči koraki, ki vedno bolj odmevajo od sivih zidov, ki ponavljajo njih stopicanje sedmerokrat. Bleda postava obstoji in pazno posluša. Njegov obraz razrdeči žarek veselja, komaj viden nasmeh omili njegove dolgozačrtane poteze, po katerih kmalu izplahne, da postanejo zamisljene in resne kot preje. Tihi, nalahni koraki se vedno bolj bližajo in izza ogla stranske ulice

iztone vitek obris mladenke, ki postoji in gleda, pohiti k samotarju; ta povzdigne svoje korake in se s skonjeno glavo mirno približuje hiteči deklici. Srečata se, postojita, se gledata in si sežeta v roke, ki se dolgo ne morejo ločiti. In — med njima je vendar bodoča zavest. In — med njima je vendar viden razložek. Njegovi briljanti so solze, pretočene v brezupnih nočeh, njeni briljanti so dragi kameni, ki v luči blesketajo in se v polmraku skrivnostno svetlikajo. Njegovo ogrinjalo je raztrgano jadro, njena obleka je premoženje za uboščka.

„Helena, prišla si, nisi pozabila name in zato ti stotera hvala“, prične on in ona mu prikima. „Helena, ne zameri, da te kličem iz življenja brez misli, katere omamijo lahni glasovi violin v življenje brez zabav, v življenje težkega premišljevanja“, nadaljuje blede mož in cvetoče, a ne še odcvelo lice mladenke potemni senca, komaj vidna, ki počasi povleče in zgubanči belo čelo, ovenčano z vranječnimi lasmi. Odgovora njen jezik, vedno vaje razreševati najzagonetnejše spletke, na besede poleg se stopajočega mladeniča ne najde in ne more najti. On zapazi njeno zadrego in mirno nadaljuje! „Da taka, kot si ne boš in ne smeš biti nikdar moje stremljenje, to zavest že od trenutka, ko sem te spoznal, nosim v duši in ta bridka zavest me peče kot žareč ogelj, ki se vedno bolj vžiga v prsa. To skeli, Helena, to grozno skeli! Ni li moja usoda, da te spoznam prepozno, da te ljubim prepozno? Naj bo!“

Dalje.

in takrat car Ferdinand ni zinil besede v korist Srbiji, kakor bi bila njegova dolžnost, če je hotel imeti Macedonijo. Ko ni mogel sam zavzeti Odrina, prosil je Srbe za pomoč in jo tudi dobil. Po padcu Odrina pa je ukazal napasti zahrbtno Srbe in Grke ter jim siloma vzeti tiste kraje v Macedoniji, ki so jih imeli v rokah. Ta greh bolgarskega kralja pa se je kruto maščeval na bolgarski državi. Kraljeva vojska bila je poražena po Srbih in Grkih. Bolgari so izgubili Odrin, Kavalo ob Egejskem morju do malega vso Macedonijo in velik kos plodovite zemlje ob Donavi. Bolgarija je danes udova, ki je izgubila moža, svojo deco, svojo doto. Od tega časa pa vlada tam jako sumljiva tišina. Vse kaže, da v mase ljudstva vedno bolj prodira zavest, da je Koburžan, ki je vodil poprej državo od uspeha do uspeha, največ kriv državnega poraza. Po sklenjenem miru sestavil je kralj novo vlado in ta je razpustila sobranje. Dan za dnem pošiljala so se med svet poročila, da bo dobila vlada v novem sobranju dvetretjinsko večino, volitve pa so dokazale, da te trditve niso bile utemeljene. Vlada sploh nima nobene večine. Čudovito je narasla moč socialistov in agrarcev ali vladne večine ni. Vlada se je obrnila na razne opozicijske stranke, da bi jih priklopila vladnim privržencem, ali tudi tu ni imela sreče. Mi, ki imamo priložnost opazovati vrvenje strank v dunajskem parlamentu, sploh ne moremo razumeti, da so v Bolgariji poslanci, ki nočejo iti v vladno stranko, v tisto stranko, ki razpolaga z državnimi denarji, ki oddaja službe, odlikovanja, in ki ima moč maščevati se nad političnimi nasprotniki. Poročila iz Bolgarije postajajo vedno bolj redka, ali to kar se poroča, je dokaz, da hudo vre med ljudstvom, med vojaki in med uradništvom. Danes se poroča, da odstopi minister zunanjih zadev in kmalu na to pride poročilo, da to ne zadostuje. Kralj je bil več mesecev izven dežele in trdilo se je že, da se sploh več ne vrne. Ali ker je mislil, da bo njegov prihod ugodno uplival na volitve, šel je v Sofijo, na volitve pa njegova navzočnost ni napravila nobenega učinka.

Sedaj prihajajo zopet poročila, da vlada zahteva, naj kralj vnovič zapusti deželo. Čuje se, da so socialisti napravili nemir in da je vojaštvo odpovedalo. Uspeh volitev res dokazuje, da mora biti v vojski socialistična struja zelo močna. Nekateri zahtevajo, da kralj ne sme sam prebrati prestolnega govora v sobranju, drugi zopet, da pri tej priliki ne sme sedeti. Žuga se, da se bo v sobranju stavil predlog, naj se dinastija odstavi in proglasi republika. Vse kaže, da kralj nima več vladnega krmila v rokah. Ves čas svojega vladanja do zadnjih volitev je bil kralj največja politična moč v deželi, vse se je vršilo po njegovih zahtevah, nič proti njegovi volji, sedaj pa napravi njegovo vladanje vtis ribiča, ki je ob viharju na morju izgubil svoja vesla. Nič ne bomo iznenadeni, če dobimo ob kratkem iz Sofije poročila o zelo važnih dogodkih. Sedanja tišina, ki obdaja bolgarske zadeve, je zelo sumljiva.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

Že omenjeni godci z različnimi godali, nekakim tamburinom, bobnom, citrami posebne vrste vijolino, mandolino in zvončki opremljeni, so začeli gosti. Godba v našem smislu besede to ni, nima nobene melodije, pač pa gotov, zdaj počasnejši, zdaj hitrejši ritem v katerem se odvaža strast, poželenje, ljubezen, hrepenenje, žalost in veselje, kratko čustva. Godbo je spremljalo nekako petje, za naše uho povsem nenavadno, nekak ljubzenski ali ženitovanjski spev, kakor nama je raztolmačil spremljevalec. Tedaj se je dvignila plesalka.

Pri tej priliki si ne morem kaj, da bi se s srčnim smehom ne spomnil opisovalca te vrste plesa v koledarju Mohorjeve družbe menda iz leta 1908. Gosp. T. G., župnik, primerja arabski ples z našim; hvali prvega, kot moralno vzvišenega in čistega, češ, da ga pleše samo ena oseba brez pregrešnega dotikljava s telesom osebe drugega spola, graja pa navadne plese po lepih slovenskih vasicah. Ta trebušni ples naj bi bil vzor našim slovenskim dekletom?! Res, daleč bi prišle. Ne vem, ali je g. župnik res tako naiven in slep, da ni opazil če se že ni brigal za lokale, napolnjujoče polsvet, vsaj dekolacije plesalke in kratkega krilca, da ni videl kretenj in gibov drhteče se deklice.

Kajti ta danse arabe, kakor ga po francosko imenujejo domačini, ali trebušni ples, kakor ga zove evropski svet, ni nič drugega, nego enostranska predstava spolnega akta. To kažejo in nato cikajo vsi tisti gibi in miki predvsem sred-

F. P.

† Cand. iur. Josip Kandušerju.

Gotovo ga je poznal marsikdo izmed Vas. Sloka je bila njegova postava, oko dobrodušno in lice sama prijaznost. Da, bil je, a ni ga več med nami, zemljani, ki poznamo rojstvo, življenje in smrt. Premalu, dragi Pepi, si preživel svojo mladost in sredi let, ko si že prestopal v moško dobo, ko so Ti poteze postajale resnejše in lice pripravljeno na življenja boj, si zaprl svoje oko. Oj, nikdar več! Kaj zahtevaš, blede smrt, kaj misli tvoje koščeno čelo in namerava tvoje udrto lice? Mladosti je pozelelo tvoje mrzlo in brezobzirno srce, pa si naperila svoj lok na one, ki so komaj pričeli spoznavati življenja bolesti in sladkosti. Vidim te, oj življenja zaprisežena sovražnica, kako se je tvoja suha roka poigravala na tetivi, vidim, kako je švignila črna puščica in slišim njeno kruto žvižganje; tam na nebu pa se je utrnila srebrna zvezdica in se pogubila v brezdaljno večnost. In Ti, dragi prijatelj, si povsili svoje obledelo čelo in le vzdih je še poplul v naše življenje, ki ni več Tvoje. Moraš pasti in doprinesti krvavo žrtev na altar Večnosti.

Kako naj verjamem, da nisi več med nami, kako naj se prepriča duša, da si zapadel neizprosni, kako . . . ? Li nisi to Ti, ki stojiš poleg mene, li ni to Tvoj dih, ki ga čuti duša? Tvoje oko je prijazo, kot nekdanj, le tam za buničico je nekaj, kot davna povest o življenju. Zakaj molče Tvoja usahnela ustna, zakaj so ostre in neprimične Tvoje poteze? Podaj mi vsaj roko in nasmehni se mi prijazno, kot nekdanj! Ti stojiš in molčiš . . . Ne, ne! Tvoje oko mi govori britke besede in spoznanje je ono, kar šepče srce: „Nikdar več!“ — Nikdar več, oj duša prijazna, ne zazrem Tvojega obraza, kajti zapadel je beli smrti. Nikdar več se ne nasmehnejo Tvoja ustna, kajti odcvetela so. Nikdar več ne zazrem Tvojega očesa, kajti v knjigi smrti stoji, da ugasne luč pogleda, ko pade zastor življenja. Odigralo se je Tvoje življenje in kruta usoda je posegla vmes in prestrigla nit tam, kjer bi se morala pričeti močnejše presti.

Spominov sveži cvet! Veš, božične so bile one zvezde, ki so zasijale na azurju neba, božična je bila ona poezija, ki je objela mravno noč in kruto je bilo tisto ledeno jutro, ki Ti je iztrgalo vse nade in upe na bodočnost. Tam v daljavi je zatonil Tvoj cilj in tam v daljavi se je posmehnila blede smrt, da je zašklepetalo njeno belo zobovje; potem je vzela svoj lok in se napotila dalje po svetu. Tvoje telo je ostalo samo in duh je poplaval daleč, daleč. Težko je moralo biti težko! Verjamem prijatelj!

— Šel sem nekoč po polju in gledal sem zlato klasovje, ki je dozorevalo, da prinese obilen sad. Ob poljski poti se je vilo grmičevje in ptički so veselo prepevali. Ne vem, kako je to, da sem takrat mislil na Te, prijatelj mrtvi. Zagledal sem se preko poljane do temnega gozda in preko vršičev dreves do nebotičnih gora. Čudna je bila moja misel, čudna kot temna slutnja in težka kot dvomov polna bolest. Vzdihnil sem in oko mi je ob-

njega dela telesa, tresočega se v polni sili in strasti, kateremu odgovarja dviganje prsi in v tem smislu premikajoče se noge. Čimbolj strastna in hitrejša postajata godba in petje, v tem hitrejšem ritmu se giblje plesalka, da imaš proti koncu vtis spolne znorelosti, tako bliskoviti so migi in gibi. Ni čudo, da pride plesalka sama v ekstazo in pade vsa omočena in brez sape na tla. Tedaj pa zagrmí cepetanje (ploskanje) po dvorani, sivolasi izčrpani muslimani nore veselja, izvrstni ples jim je vlil novega ognja v izsušene žile, ki ga lahko porabijo v domačiji, zlasti v harimu, če niso dosti premožni, da bi imeli lastne plesalke, kajti baš ta ples je haremski, služoč oživljenju zamrlih sil, ples Salome pred Herodom.

Kako moralne in nepokvarjene so te plesalke, priča dejstvo, da so naprodaj vsakemu, kdor ima denar. To je povedal po odhodu najin voditelj in to pripovedujejo dragomani vsakemu tujcu, kdor jih hoče slušati.

Hamburški trgovec je povpraševal prijaznega vodnika tudi še po drugih znamenitostih tukajšnjega socialnega življenja, ki jih je kot istinite zvedel od svojih znancev, ki jim pa nikakor ni mogel verjeti. G. Fowar je istinitosti povedb mojega prijatelja ugovarjal in vse tajil. Morda iz sramu, boječ se za čast svojih rojakov, morda iz prirojene orijentalke lažljivosti, kdo ve? O dejanskem obstoju egiptovske Sodome sem se pozneje v Kajiri prepričal na lastne oči.

Drugi dan sem šel ogledovat rimsko egiptovske spomenike, ki jih Aleksandrija nima preobilo. Trgovska mesta v obče nimajo preveč historičnih znamenitosti, trezni duh se ne meni za razvaline; rajše jih uporabi kot material za nove

stalo na zemlji. In glej, pod grmom sem zazrl belo rožico, a glavica se ji je bila povsila. Zapihal je hladen veter in listič je odpadal za lističem. Pa sem vprašal samega sebe: „Zakaj mora oveneti ravno ta cvetka, ko je vendar še mnogo drugih okoli nje, ki ponosno dvigajo svoje glavice in jih v vetru zibljejo tako življenja polno?“ Odgovora nisem vedel, le to je šepetalo srce, da mora tako biti — Moralo je biti! Tudi Ti, oj prijatelj, si moral dati svoje življenje in nihče Te ni vprašal, če je hočeš žrtvovati. Koliko je življenj, mladih, kot je bilo Tvoje in zakaj je blede smrt s koščeno roko posegla ravno po Tvojem? Težko je to premišljevanje. Zabolet me je srce, ko sem čul, da si postal le spomin in drugega nič; zašepetala so moja ustna kratke besede: „Vzlic mladim dni — memento mori!“ Da, da, kot cvetka, ki ob poljski poti povese svoj cvet!

In zdaj? Daleč si od nas, mi smo daleč od Te in vendar si z nami. Da bi srce pozabilo tiste vesele ure, ko je med nami padala ljubezen odkritosrčnosti, bi morali kamen in še bi se omehčalo. Težko kamenje je padalo na belo krsto in njegovo bobnenje je zatrepetalo v vseh srcih. V tem bornem življenju ne bo več niti trenutka, da bi se mogle srečati Tvoje in naše oči, da bi mogla Tvoja ustna izgovoriti besedo — prijazno, kot nekdanj. Črna noč je med Teboj in nami in na svetu ni one moči, ki bi mogla pregnati temo in vsaj za trenutek zblížati daljavo med Teboj in nami. Le spomina svežo cvetje!

Nimamo Te več v svoji sredini in hudo nam je, ker nam je jasna zavest, da smo zgubili poleg prijatelja značaj, trd kot kremenjak in mil kot nedolžnost. Težka je misel, da Te odeva črna zemljica in še težja je zavest, da za vedno.

Za vedno? Oj ne, duša prijateljska! Samo to bomo življenje in veruj, da se vidimo prej ali slej. Veš, takrat bode svidenje, ko se odigrajo tudi zadnja dejanja naših življenj, ko padejo črni zastori in se bliža daljava, ki nas za zdaj loči v enem trenutku tako, da si podamo drug drugemu roke.

Na svidenje torej prijatelj, in do takrat spavaj mirno!

POLITIČNI PREGLED.

Državni zbor.

Ministrski predsednik je odkrito in določno navedel pogoje, pod katerimi se parlament izogne § 14. Prvič je potrebno, da zbornica do novega leta finančni načrt definitivno perfekcionira, drugič pa da sprejme proračunski provizorij vsaj do 11. januarja, ko pričnejo deželnozborska zasedanja. Težkoče, ki jih je trebalo premagati, so dvojne: parlamentarno-tehnične in stvarne. Treba je bilo, da opustijo Rusini vsako obstrukcijo, ker sicer bi bila vsaka razprava (o sklepih gosposke zbornice mora ljudska zbornica nanovo v vseh treh branjah razpravljati) brezuspešna. Rusini so svojo taktiko popolnoma opustili. Tako se je mogel izvesti v opoldanski konferenci načelnikov strank izdelani

stavbe. Tudi v Aleksandriji ne pride za tujca vpoštev druga zgodovinska znamenitost nego takozvani Pompejev steber in katakombe Kom eš Šukafa. Aleksandrijskega muzeja se ne izplača ogledovati, ker zaostaja v vsakem oziru za egiptovskim muzejem v Kajiri.

Od Rue Ibrahim se odcepi po sredi mesta vodeča cesta Rue de la Colonne Pompei. Na neznatni vzvišenini, pokriti z ruševinami in razpadlimi ostanki ponosnih stavb rimske dobe, se dviga lep nad 25 m visok steber iz rdečega granita s preobloženim korintskim naglavjem (kapitelom). Zgodovina mu je neznana, ime je izbrano svojevoljno, morda vsled tega, ker so domnevali najti v bližini grob znamenitega rimskega poveljnika Pompeja, ki je bil v Aleksandriji zavratno umorjen. Najbrže je steber stal v kakem paganskem svetišču, odkoder so ga postavili na sedanje mesto. Južno od stebra se nahajata tudi dve sfingi iz rdečega granita. Sicer ni tu ničesar posebnega.

Pač pa imaš vsaj nekaj vpogleda v staro-egiptovsko kulturo v gori omenjenih katakombah Kom eš Šakafa. Kakor za ogledovanje Pompejevega stebra, tako si moraš tudi za katakombe in sploh vse znamenitosti kupiti vstopnico, ki stane od dva do pet piastrov. Izdaja jih društvo za ohranitev spomenikov (comité de conservation des monuments de l'art) prodaja pa vsakokratni čuvaj, ki je obenem tudi vodnik, če ga hočeš poslušati in si v stanu razumeti njegovo babilonsko mešanico. Spozna se v spomenikih itak ne. Zato se vsak zanese le na svojega lastnega vodnika, bodisi zvesto spremljevalko, knjigo ali pa dobrega, tudi v teh vprašanjih, vsaj kolikor toliko večjega prijatelja spremljevalca.

Dalje.

program. Plenarna seja je bila ob dveh zaključena in zbornica je sprejela predlog, da se naj takoj sestane finančni odsek, kateremu so bili sklepi gosposke zbornice izročeni brez prvega branja. Nastane sedaj vprašanje, kako stališče zavzame gosposka zbornica. Tozadevna pogajanja med posameznimi poslanci in člani gosposke zbornice dosedaj niso imela rezultata. Zadnja seja državnega zbora v minoletem letu je trajala do pol 12. ponoči. Zbornica je glasovala o predlogu o osebnem davku v smislu poročila finančnega odseka. Sprejet je bil eksistenčni minimum 1200 K. Glede ostalih določil so se po večini restituirali prvotni sklepi. Poslanska zbornica se je odločila proti gosposki zbornici.

Nov finančni načrt v gosposki zbornici.

Davčna komisija gosposke zbornice je končala svoja dela razen preodkazov. Najbrže se bo plenum gosposke zbornice bavil z zakonom že 29. t. m. Finančna komisija je sprejela totalizaterski davek in davek na šumeča vina neizpremenjena po sklepih poslanske zbornice glede novele o davku na žganje pa je sprejela izpremembo samo glede termina, kedaj stopi ta zakon v veljavo. Velike izpremembe pa je sklenila komisija glede novele k osebnemu davku. Te izpremembe se tičejo zlasti davka za samce ter amnestije. Davka prosti osebnodohodninski minimum je komisija določila zopet na 1200 K. Bistveno je izpremenila tudi § 172. te novele. Poslanska zbornica je namreč sklenila zvišanje davka pri dohodkih nad 10.000 K, med tem ko je pustila davek za dohodke od 1200 K do vseh 10.000 K neizpremenjen. Komisija gosposke zbornice je sprejela davek od dohodkov nad 10.000 K neizpremenjen, zvišala pa je tudi davčne postavke za dohodke od 1200 K do 10.000 K progresivno začenši z 10 v. Komisija je preračunala večji dohodek, ki ga bo imel vsled tega fiskus, na 800.000 K ter bi to zvišanje zadelo 95% vseh davčnih obvezancev. Kakor zatrjujejo v krogih gosposke zbornice, bo zbornica vztrajala pri tej svoji zahtevi.

† Finančni minister grof Zaleski.

Dne 24. decembra m. l. je umrl v nekem sanatoriju v Meranu na Tirolskem finančni minister grof Vaclav Zaleski. Star je bil šele 45 let a že dolgo časa bolan na srcu. Ko ni mogel več delati, je podal svojo demisijo, katera se pa ni sprejela in dovolil se mu je le bolniški dopust. Zaleski je takorekoč podedoval finančno ministrstvo po svojem očetu. Le-ta je bil gališki namestnik, potem je postal gališki minister-krajan a izvoljen je bil v parlament in je postal načelnik poljskega kluba. Njegov sin Vaclav Zaleski je bil najprvo tudi uradnik. Z 38. leti je bil že sekcijski predstojnik v poljedelskem ministrstvu. Pri rekonstrukciji Bienerthovega kabineta 1911. je odstopil poljski minister-krajan Dulemba in na njegovo mesto je prišel Zaleski. Kasneje so mu dodelili vodstvo poljedelskega ministrstva. V Stürgkhovo ministrstvo je zopet vstopil kot minister-krajan in ko je odstopil dr. Meyer, je prevzel finančno ministrstvo. Z njegovim imenom je spojena tudi ustanovitev razredne loterije. Finančno ministrstvo je prevzel pl. Engel, ki je bil dosedaj provizorni voditelj istega.

Hrvatski sabor.

Sabor je bil slovesno odprt dne 27. decembra ob 11. uri dopoldne. Za starostnega predsednika je bil izvoljen pravaš Milevšević, ki je bil kot predsednik pravi unikum. Obstruiral je namreč sejo, tako da se je moral izvoliti drugi najstarejši član sabora poslanec Tuškan kot predsednik. A Melevšević se ni umaknil in tako je imela prva seja dva predsednika. Pravaši in frankovci so začeli nato z obstrukcijo, da se je morala seja prekiniti ter se je nadaljevala po noči, kjer je bil izvoljen za predsednika dr. Bogdan Medaković, za podpredsednika pa dr. Pero Magdić in dr. Edo Lukunić.

Gališka volilna reforma.

Za zopetno nadaljevanje pogajanj med Poljaki in Rusini obstoja precej razpoloženja, tako da je upati, da se bodo pogajanja še koncem tega tedna zopet pričela. V deželnem zboru se pripravljajo na skorajšnjo zasedanje deželnega zbora ter računajo, da bo to zasedanje trajalo 5 tednov. Shod ukrajinske radikalne stranke je sklenil, pozvati ukrajinske poslance, da naj brezpogojno nastopajo proti vladi in da naj na vsak način vztrajajo pri svojih minimalnih zahtevah.

Bosanski sabor.

Bosanski sabor je bil sklican za 29. decembra. Za njegovo zasedanje ni ovire, ker je zahteva delavne večine, jezikovna predloga, dobila pred-sankcijo. V prvi seji je dal deželni šef pojasnila glede izjemnega stanja v mesecu maju in glede razpusta srbskih društev. Nato je nastopila pavza do srede januarja. Predsedstvo bo sestavljeno sledeče: Predsednik muzliman Safvet beg Bašagić, podpredsednika Srb Dimović in Hrvat dr. Mandić.

Bolgarska.

Bolgarski agrarni kongres je končan. Kongres je odklonil vsako sodelovanje z vlado ter je

izključil tudi Genadijevega prijatelja, poslanca Strašimirova, da tako pokaže, da je proti vojni. Najbrže bo kabinet Radoslavov kmalu po začetku zasedanja sobranja odstopil. Genadijev se potem ne vrne več v kabinet. Na obzorju je kabinet Radoslavov — Malinov. Kongres je zahteval v svoji resoluciji, da se ustava izpremeni tako, da bo imelo ljudstvo večje pravice in da se bo moglo samo vladati. Odpravi naj se tudi člen 17 ustave ki daje kralju in vladi pravico sklepati tajne pogodbe.

Narodno-gospodarstvo.

Tržne cene

na tedenski semenj v Kranju, dne 29. dec. 1913

Pšenica	100 kg	K	21—
Rž	"	"	18—
Ječmen	"	"	17—
Oves	"	"	16—
Koruza rdeča	"	"	20—
Koruza rumena	"	"	17:50
Koruza nova	"	"	15—
Ajda	"	"	22—
Proso	"	"	19—
Deteljno seme	"	"	180—
Fižol ribničan	"	"	27—
Fižol koks	"	"	30—
Fižol mandolan	"	"	26—
Leča	"	"	20—
Pšeno	"	"	30—
Ješprenj	"	"	28—
Krompir	"	"	4—
Mleko 1 l	"	"	—20
Surovo maslo	1 kg	"	3:50
Maslo	1 "	"	3—
Govedina I.	1 "	"	1:68
Govedina II.	1 "	"	1:60
Teletna I.	1 "	"	2—
Teletna II.	1 "	"	1:80
Svinjina I.	1 "	"	2—
Svinjina II.	1 "	"	1:80
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2:20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2—
Slanina I.	1 "	"	2—
Slanina II.	1 "	"	1:70
Jajca	9 kom.	"	—80

Na tedenski semenj v Kranju, dne 29. decembra 1913 se je prignalo: 29 glav domače govedi, 0 glav bosanske govedi, 0 glav hrvaške govedi, 2 teleta, 24 prešičev, 0 ovac. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 20 glav domače govedi, 0 glav bosanske govedi, 24 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 82 v za pitane vole, 76—80 v za srednje pitane vole, 70—72 v za nič pitane vole, 0 v za bosansko (hrvaško) goved, K 0:98 za teleta, K 1:12 za prešiče pitane, K — za prešiče za rejo.

Naše narodno gospodarstvo.

Povsod peša svetovna konjunktura. Osobito se to pozna v Nemčiji v stavbni, tekstilni in železninski stroki. Tudi na Angleškem je postala trgovina slabejša. V zedinjenih državah severo-ameriških je občutno padla izdeljava jekla. Tudi v Italiji je več panog industrije v hudi depresiji. Indija in Avstralija vzdihujeta pod težko krizo. V Avstro-Ogrski pa je bila ta kriza že davno prej občutna in tudi nje posledice so bile mnogo težje kot kje drugje. Radi tega je upravičeno upanje, da se bo naša država tudi prej opomogla. V tem oziru je res zabeležiti nekaj znakov, ki kažejo na bolje. Notranji trg naravnost potrebuje novih nakupov. Več kot leto dni so trgovci vsled mobilizacije in splošne vojne nevarnosti jako malo kupovali in zaloge niso bogve kako velike. Potrebščina mora sedaj naraščati. Žetev je bila skoro v vseh delih države jako dobra, svetovna žetev naravnost izvrstna. Raditega je tudi cena mnogih živil in najvažnejših industrijskih surovin letos mnogo nižja kakor zadnja leta. V vidiku so tudi obsežna javna dela, katera bodo zaposlila našo industrijo. Tu omenjamo le bosenske železnice in avstrijske lokalne železnice. Tudi našemu izvozu se odpirajo nova pota. Balkanske države potrebujejo sedaj po vojni velike množine blaga in ako se avstrijski politiki posreči izboljšati saj količjak trgovinske pogodbe z balkanskimi državami, bi lahko saj nekoliko tega kar smo izgubili zopet pridobili. Bržčas bo avstrijska industrija udeležena tudi pri gradbi železnice na balkanskem polotoku. Saj so dunajske in budimpeštanske banke med vojno kupile večino delnic orijentskih železnic. Največji del teh železnic je po končani vojni prišel sicer v srbske roke, ki se seveda brani vrniti te proge akcijski družbi. Ravno sedaj se obravnava to vprašanje. Bržčas se bodo prenesle delnice te železnice na akcijsko družbo, pri kateri bo udeležen avstrijski, ogrski in francoski kapital. Avstrijski industriji je zasiguran že sedaj del dobave za izpopolnitev teh železnic. Povsod se nam kažejo torej še dovolj ugodne prilike za izvoz našega blaga. A tudi situacija na denarnem trgu je postala ugodnejša. Kovinski zaklad avstro-ogrskje banke narašča in tudi menic kroži mnogo manj kot v decembru l. 1911. To je znak, da pojenjuje kreditna kriza. Avstro-ogrška banka

bi bila pravzaprav že lahko znižala obrestno mero, opustila je to le radi tega, ker se londonska banka premišljuje znižati obrestno mero ter se avstro-ogrška banka ne upa imeti enake obrestne mere z londonsko banko. Za januar pa lahko vsekakor pričakujemo znižanje obrestne mere še za pol odstotka. Vse kaže torej na občo povzdigo našega narodnega gospodarstva. To dobro razpoloženje kazijo nekoliko le velikanska vojna in mornarična ojačevanje, ki se bodo občutno poznala na našem denarnem trgu. Avstrija, Balkanske države, Francija in Rusija bodo v kratkem primorane najeti velikanska državna posojila. Nad dve milijardi državnih posojil se bo moralo letos dovoliti in naravno je, da bo to slabo vplivalo na ojačenje denarnega trga. Preplavljanje denarnega trga z državnimi zadolžnicami bo otežkočalo ojačenje denarnega trga z zastavnicami, kar bo zopet uplivalo slabo na poživljenje stavbne stroke in jasno je, da bodo morala zastajati velika javna dela, na katere upa industrija, za potrebščinami militarizma in mornarice. Pričakovati je torej le počasnega ojačenje našega narodnega gospodarstva.

DOPISI.

Iz Cerkelj. Klub cerkljanskih ovaduhov je imel na silvestrov večer precej dolgo sejo, v kateri je sklenil v prihodnjem letu bolj intimno življenje v prid tamošnji hranilnici. Klub potrebuje vedno denar, hranilnica pa vstreže le po izreku: Svoji k svojim. Predsednikom se je volil dosedanji družbeni ud Kne & Comp. Mica. s pristavkom, da se ovaduhstvo v novem letu primerno opusti, ker ne nese. Prodajala se bode marveč le še štajerska praseta, umetno gnojilo in domači grilji, vse brez patenta, magari če bo treba plačati celo osebno dohodnino. Konček, predsednik obolele kmetijske podružnice je prevzel tajništvo, za katero je kakor nalašč rojen, ker je dobro izvežban v intimnih pismih in podprt s telesom svoje zlate žene, naslanjajoč se v bolj važnih zadevah na prazno luknjo domačih razmer. Ambruž stavi predlog, da bi se v novem letu ne spodobilo odbornikom tega društva požirati kar celih smrek, kar se je to leto dogajalo. Se vzame na znanje. Kaplanu Hrovatu, odborniku obenem predsedniku in pisaču, se zdi umešno pripomniti, naj bo enaka pravica za vse. „Če sem obsojen jaz, ki sem nabil pri cerkvi „Sodnji dan“ na dilco, naj bo obsojen tudi Kne, ki prodaja štajerske prasce pod firmo Mica. & Comp. Če sem obsojen jaz, ki sem naročal „Domoljuba“, obsojen naj bo tudi naš Konček, ki prodaja žganje pod firmo „Kutinjekova Marijana“. Abruž, ki vedno muzicira po Cerkljah brez dela, tudi ne sme pri tem biti izvzet. Zaradi potrate časa naj mu odbor prisodi ukor, kar po mojem mnenju tudi popolnoma zasluži.“ „Prmejš“, pravi Ambruž, „saj smo sami arestantje tukaj. Gospod Janez, ki je najmlajši tukaj je tednik. Mi trije pa, ki smo starejši, smo mesečniki, ker smo že čez mesece sedeli in ričet zobali. Želim, da Gospod v temu napreduje in nas v teku leta doide.“ Konček stavi še dodatni predlog, da se v prihodnje opusti proti odboru naperjene očitke: Uzmovič, tatovič in goljuf, kar se oglasi Končkulja, da je Jere tukaj. Radovedni smo, kaj bo povedal sedaj g. Šipic!? „Stefan ta smrekovega prinesi, Mana“, kriči predsednik. „Tistega, ki je izprešan iz Ambružovih smrek in najbolj reže, kajne Janša! Trpeli smo, izprešali smo ga pa le. Prmejš, saj je zadnjega! Kaplanu pa nocojšnji večer ni nič kaj po volji. Morda se boji prihodnjega leta.“ Vstane, pa pravi: „Lahko noč ova duhi!“

DNEVNE VESTI.

Našim naročnikom!

Današnjemu listu smo priložili položnice in prosimo svoje cenjene čitatelje, da se jih prav pridno poslužijo. Upamo, da nam ostanejo zvesti vsi dosedanji naročniki, in da nam vsak pridobi vsaj še enega novega. „Sava“, ki stane vso leto 4 K, pol leta 2 K in četrt leta 1 K, je tako cena, da lahko vsak, pa prav vsak žrtvuje to vsotico. List bo izhajal kakor doslej na osmih straneh ter bo prinašal dokaj raznovrstnega gradiva. Zatorej somišljeniki in naročniki na delo in razširjajte „Savo“ med svojimi znanci in prijatelji. Čim več naročnikov, tem boljši bo postal list, in čim več gmotne podpore, tembolj se bo list izpopolnjeval ter skušal zadostiti vsem nanj stavljenim zahtevam.

Našim dopisnikom. V prvi številki drugega letnika „Save“ imamo prijetno dolžnost, da se vsem našim cenjenim dopisnikom kar najuljudneje zahvaljujemo za duševno podporo, ki so nam jo nudili prvo leto s pridnim dopisovanjem. Srčna hvala! Tako naj ostane tudi v naprej. Vsi, ki znate za kako važnejšo stvar, sporočite jo našemu uredništvu. Pazite osobito na delovanje naših nasprotnikov. Glejte jim na prste ter nam sporočite

njih nakane. Vsa poročila so nam dobrodošla, samo da so dostojna in resnična. V vsaki vasi Vas je nekaj naprednjakov; sestanite se in eden naj nam poda poročilo. Tudi to spada k organizatornemu delu napredne stranke. Tako bo napredna ideja zadobila več tal tudi v krajih, kjer vlada še neomejeno koruptni klerikalizem. Saj se svita tudi že na deželi in zadnje volitve so pokazale, da narašča prav povsod protiklerikalno gibanje. In najboljše orožje v tem boju je ravno časopisje, na Gorenjskem predvsem „Sava“. Zatorej ji pridno dopisujte ter jo razširjajte, kjerkoli mogoče.

Primeren odgovor g. dr. Karlu Capudru. Nisem mislil, da je g. dr. Karl Capuder tako pohleven človek. Na moja, ne baš laskava očitanja v „Slovenskem Narodu“ in „Savi“ se je g. profesor v včerajšnjem „Gorenjcu“ zadovoljil z ulogo ptiča noja. Vtaknil je svojo učeno glavo v ponižen grmiček in se dela, kakor da mu ni nihče očital pristranosti in zanemarjenja uradnih dolžnosti. Kot c. kr. uradnik in c. kr. rezervni častnik bi moral proti meni nastopiti drugače, če ima namreč — čisto vest! Sicer si pa g. profesor lahko pridržijo zase svoje otročje pedagoške nasvete in naj se drži lepo mojega načela. Jaz namreč kaznujem svoje otroke takrat, kadar kazni zaslužijo, drugi pa svoje učence takrat, kadar si hočejo nad njimi — ohladiti svojo onemoglo jezico.

Ciril Pirc.

Kranjski deželni zbor je sklican na petek, dne 9. januarja. Vlada je imenovala deželnim glavarjem zopet dr. Šusteršiča, njegovim namestnikom pa barona Lichtenberga. Na Dunaju so se sicer nekoliko branili poveriti mesto deželnega glavarja dr. Šusteršiču, a naposladi je vlada le vgriznila v kislo jabolko, ker pač potrebuje klerikalnih glasov v državnem zboru.

Dobroznana hijena zopet brska po grobu umrle osebe. Prejšnji teden je preminul v Kranju ugleden trgovec in blag človek, ki se sicer ni nikdar aktivno udeleževal političnega življenja, a je bil — kakor je pisal naš list — vedno naprednega mišljenja. To je zbadlo krščanskega „Gorenjca“, ki piše, da naše poročilo prav nič ne koristi umrlemu, da je bil pokojnik krščanski mož in da naj zato sorodniki proti pisanju „Save“ protestirajo. „Gorenjec“ v svoji brezsrčnosti si menda še domišlja, da je s svojo netaktnostjo vprizoril bogsigave kako junaštvo. Ne bomo se prerekli s podivjanim „Gorenjcem“ a toliko lahko trdimo, da je med naprednjaki več krščanskih mož, kakor med klerikalci, ki vero nosijo navadno le na jeziku. Napredno mišljenje ne izključuje vernosti in menda je bil n. pr. Anton Koblar svoje dni tudi kristijan, čeprav je bil naprednjak in čeprav se je svojemu škofu postavljajal po robu.

Zahvala bivšim deželnim poslancem. Klub narodno-naprednih deželnih poslancev je v svoji seji dne 22. t. m. sklenil, izreči bivšim deželnim poslancem gospodom Josipu Lenarčiču, Cirilu Pirca, Franu Višnikarju in Filipu Zupančiču zahvalo za njih mnogoletno uspešno in požrtvovalno delovanje. Izmed teh bivših poslancev je bil najdlje član deželnega zbora nadsvetnik Višnikar, o čigar marljivosti in delavnosti so trajna pričra njegovi obsežni in temeljiti referati. Gospoda Lenarčiča bo narodno-napredna stranka zelo pogrešala v deželnem zboru zlasti pri razpravah o deželnem gospodarstvu in o deželnih financah. G. Zupančič je bil vedno vnet in marljiv zastopnik obrtnih in trgovskih interesov z imenom g. Pirca pa je trajno zvezan kranjski vodovod, ki ga je ta poslanec izposloval.

Vinko Marinko v predpustu. Kdo se ne bi zavrtel, ko se pričinja predpust? Tudi naši globoko-vern klerikalci pozabijo v tem, hudiču zapišanim času, prav radi svete nauke svojih voditeljev, ki rohne po prižnicah proti pogubljivemu plesu. Tako je bilo tudi na Silvestrov večer v Ljudskem domu. Veseličarji so komaj čuli, da gospod tehant odidejo spat, nakar se je pričelo veselo vrvenje in ples. Mi jim tega prav nič ne zamerimo, ker smo mnenja, da so vsi ljudje — torej tudi naši klerikalci pod kožo krvavi. Nekaj družega pa je, kar nas bolj zanima: Tudi veleresni g. Vinko Marinko je zahropel po objemu devojke, tudi „On“ je začutil željo po plesu in pomešal se je v — otročarije, katere sicer sovraži. Torej Vinko Marinko, vzgojen po strogo katoliških načelih, sovražnik plesa in pogubnega poželenja je prav — ne elegantno privzdigoval svoje agitatorske pete in pri tem popolnoma pozabil, da je od resnosti do smešnosti samo en korak. Tega so se pa gotovo zavedli „Njegovi“ znanci, ki morajo biti še resnejši od „Njega“, ker so nenavadnemu plesalcu priredili pristrčne ovacije, ki so ga vzdramile iz omamujočega valčka. V hipu se je moral domisliti, kako strašno otročje je izgledal v vsej svoji resnosti, zakaj takoj, ko se je ploskanje poleglo, je zlezel iz parketa nazaj v „Svoje“ resne višave in se odpovedal vabljeni Terpsihori. Upam, da g. Vinko ni plesal zadnjič in da mu bomo v kratkem zagodli prav lepo vižo.

† **dr. Ignacij Žitnik.** Državni in deželni poslanec dr. Žitnik je umrl pretečeno nedeljo v Leo-

nisču v Ljubljani. Pokojnik je stal dolgo vrsto let v političnem življenju in si je vsled svoje pravičnosti pridobil tudi spoštovanje in simpatije pri političnih nasprotnikih. Klerikalnim voditeljem njegova pravičnost ni bila ljuba in so večkrat poskušali izriniti ga iz političnega življenja. Pri zadnjih deželno-zborskih volitvah so pridobili klerikalci notranjski mandat le z imenom dr. Žitnika in jako dvomljivo je, ako bodo klerikalci ta mandat obdržali.

Klerikalne lopovščine. „Slovenski Narod“ je razkril pretečeni teden brezprimerno klerikalno lopovščino. Iz procesa proti „Glavni“ znani Fr. Jošt je bil obenem, ko je bil revizor „Celjske zveze“, tudi vohun klerikalne zveze v Ljubljani, da je izdajal klerikalcem tajnosti naprednih zavodov. Klerikalci so bili tudi po njem povsem informirani o stanju „Glavne“ in so povzročili propad iste. „Slovenski Narod“ je priobčil koncept službene pogodbe med Joštom in „Zadružno zvezo“, ki je bil napravljen v pisarni dr. Šusteršiča. Radovedni smo le, ako je to pogodbo napravila pisarna dr. Šusteršiča z vednostjo njenega šefa — cesarjevega zapupnika — deželnega glavarja.

„Slovanski klub“ — razpušen. Deželno predsedstvo je razpuščilo „Slovanski klub“ vsled baje prekoračenja njegovega, v pravilih določenega delokroga. „Slovanski klub“ je objavil v slovenskih časnikih proste službe na Srbskem, kar pa Nemcem ni bilo prav. Menda so imeli vmes tudi svoje prste naši klerikalci, katerih pač pri nobenem, Slovencem skodujočem delu ne sme manjkati.

Čudno postopanje. Dosedaj so skrbeli za klerikalne peteline ponaših mestih vedno le klerikalci sami; sedaj so jim pa ta posel prevzeli napredni ali vsaj nadstrankarski odvetniki. Za dr. Žitkom v Novem mestu je prišel odvetnik dr. Koblar v Radovljici, ki si je nabavil strastno zagrizenega klerikalnega koncipijenta. Zakaj je neki to dobro?

Kamila Theimer ter „Slovenec“ in „Gorenjec“. Kakor znano, je obtoženi urednik „Slovenca“ g. Mihael Moškerc preprečil zadnjo porotno razpravo, ki bi se imela vršiti na tiskovno tožbo gdčne. Theimer, v zadnji uri s tem, da je predlagal delegacijo dunajske porote. Da onemogoči nadaljno zavračanje te tiskovne pravde, se je pa gdčna. Theimer temu predlogu pridružil, zaeno pa še zahtevala, da naj se tudi g. Janko Florjančič, odgovornega urednika „Gorenjca“, predstavi pred dunajske porotnike. Že določeni porotni razpravi sta se morali vsled tega preklicati in spisi predložiti kasacijskemu sodišču. Kakor pa sedaj čujemo, je kasacijsko sodišče odklonilo vsako delegacijo, ker za to ni podan noben postayni razlog. Obe zadevi prideta torej v bodočem porotnem zasedanju na vrsto pred ljubljanskim porotnim sodiščem.

Poročil se je danes g. Adalbert Pučnik, sin znanega posestnika in krojaškega mojstra gospoda K. Pučnika z gospico Anico Fockovo, hčerko tovarnarja gosp. Ignacija Focka. Obilo sreče!

Seja mestnega zastopa v Kranju dne 23. decembra 1913. Zapisnik zadnje seje se odobri. Prečita se okrožnica deželnega odbora, s katero naroča županstvu, da je treba pravočasno plačevati anuitete od občinskih dolgov, sicer bi zamudne obresti moral plačati župan. Odlok c. kr. okrajnega glavarstva, da je treba pregledati vse gostilne in krčme, če odgovarjajo zahtevam varnostne in zdravstvene policije ter če so sploh prikladni svojemu namenu, se odstopi v izvršitev policijskemu odseku. Vsled pritožbe Ivana Cofa in tovarišev radi številnih in nadležnih psov, katere je treba uničiti po konjaču, se sklone zvišati pasjo takso od 3 K na 5 K in sicer za leto 1914, ter od časa do časa poklicati konjača, kateri naj pokonča vse pse, za katere ni bila plačana predpisana taksa. Pobiranje tržnine, sejmarine in mestne tehtnice se odda v zakup za leto 1914 dosedanjemu najemniku g. Ivanu Engelmanu za 2800 K. Vsled dopisa c. kr. okrajnega šolskega sveta radi sistemiziranja petega učnega mesta na tukajšnji dekliški ljudski šoli se sklone, da se občinski odbor v polnem obsegu pridružuje sklepu krajnega šolskega sveta v zadevi sistemiziranja mesta 5. učne moči na tukajšnji dekliški ljudski šoli in prosi visoki deželni šolski svet, da to nujno zadevo končno reši v smislu navedene prošnje. Pobiranje občinske naklade na pivo za leto 1914 se odda v zakup dosedanjemu najemniku g. Mavrilu Mayrju za 1750 K. Rajku Sušniku pa se dovoli za njegovo gostilno odkup od te naklade za leto 1914 za znesek 70 K. Na predlog finančnega odseka se sklone, da se da iz občinskih sredstev te-le podpore: Društvu godba prostovoljne požarne brambe v Kranju za leto 1914 500 K; Glasbeni šoli in Kranju za leto 1913/1914 600 K; Narodni čitalnici za ljudsko knjižnico v Kranju za leto 1913 250 K; Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1913 200 K; Zavodu sv. Nikola v Trstu za leto 1913 K 30; Podpornim društvom za slovenske visokošolce na Dunaju, v Pragi, v Gradcu in Radogoj v Ljubljani vsakemu po 50 K, Skupaj 200 K.

Zveza trgovcev v Kranju je darovala za tukajšnje mestne reveže 23 K mesto venca pok. Ferd. Hlebuš.

XVII. redni občni zbor telovadnega društva „Sokol z ženskim oddelkom“ v Kranju vrši se

danes zvečer, točno ob 8. uri v društveni telovadnici. Dnevni red: 1. Nagovor staroste. 2. Poročila: a) tajnika, b) blagajnika, c) načelnika, č) pregledovalcev računov. 3. Volitev odbora. 4. Volitev pregledovalcev računov. 5. Volitev odposlancev na občni zbor G. S. Z. 6. Volitev odposlancev na občni zbor S. S. Z. 7. Poročilo o župnem zletu. (Poroča načelnik G. S. Z. br. Evgen Sajovic. 8. Slučajnosti. Ker je občni zbor najvišja in najvažnejša točka društvenega poslovanja, pričakuje se strani članstva najštevilnejše udeležbe. Odbor.

Glavna posojilnica. Poravnava akcija med zadružniki in vlagatelji tega nesrečnega zavoda se bliža koncu. Tri četrtine vseh vlagateljev (upnikov) je že podpisalo 30 odstotne izjave. Tudi zadružniki so se na tozadevne pozive pridno odzvali vabilom likvidacijskega odbora. Med vlagatelji in med zadružniki se pa nahajajo nekateri, ki nečejo nič slišati o poravnavi. Vsako dokazovanje, da je v njih lastnem interesu, da se poravnava kmalu izvrši — je zaman. Eni trdijo, da nočejo ničesar izgubiti, drugi, da nočejo ničesar plačati. Slobodno jim. Tem velja nastopna razložba. Poravnava se bo izvršila tudi brez njih. Onim vlagateljem, ki so pristopili poravnavi, bo izplačal likvidacijski odbor do 1. julija 1914 dogovorjenih 30% njih likvidnih terjatev iz denarjev, ki jih bo prejel od članov, ki so podpisali tozadevne izjave. Ker si bo moral likvidacijski odbor zagotoviti prispevke pri onih zadružnikih, ki so pristopili poravnavi, se lahko zgodi, da ne bode dobilo ono, dasi malo število vlagateljev, ki po svoji neprevidnosti noče pristopiti k poravnavi, niti teh ponujeni 30%. Obenem opozarjamo tudi one zadružnike, ki nočejo ničesar slišati o poravnavi, da bodo izročeni na milost in nemilost onim vlagateljem, ki se niso poravnali. Eni kakor drugi naj pripišejo posledice svoje trmoglavosti sami sebi.

Iz deželnega odbora. Sklene se telefonska zveza Bled-Završnica, ki se izpelje na lastnem daljnovodu in Završica-Jesenice-Lesce-Radovljica, ki se izpelje na brzojavnih drogih državne železnice, ako se za to izposluje dovoljenje. Po mnenju referenta bo to pričetek splošnega gorenjskega telefona. — „Zadružni zvezi“ dovoli večina za leto 1912 izvršene revizije izredno podporo 4000 K, „Gospodarski zvezi“ pa za razstavno lopo 3500 K.

Okrajni cestni odbori. Vsled odredbe deželnega odbora so se sešli 27. decembra t. l. novoizvoljeni odborniki cestnih okrajnih odborov v svrhu, da izvolijo načelnike, njihove namestnike in za blagajno soodgovorne odbornike. Za skladovni okraj Kranj so bili izvoljeni in sicer načelnikom: Janez Zabret, posestnik v Bobovku, njegovim namestnikom: Franc Kuralt, gostilničar v Kranju in za blagajno soodgovornim odbornikom: Janez Blagne, posestnik v Senčurju. Kot uradni sedež cestnega okrajnega odbora se določi občinski urad v Predosljih, odboro ve seje pa se bodo kakor dosedaj vršile v Kranju. Za skladovni okraj Škofja Loka. Načelnik: Jožef Hafner, gostilničar v Škofji Loki, njegov namestnik: Franc Prev, posestnik v Studnem in za blagajno soodgovoren odbornik: Franc Kalan, posestnik v Škofji Loki. Kot uradni sedež se je določila Škofja Loka, kjer se vrše tudi odboro ve seje. Za skladovni okraj Tržič. Načelnik: Franc Ahačič, tovarnar v Tržiču, njegov namestnik, Lovro Aljančič, posestnik v Bistrici, ki je ob enem soodgovoren za blagajno. Kot uradni sedež se določi Tržič, kjer se vrše tudi odgovoro ve seje.

Mecen. Veleindustrijalec g. Vinko Majdič je podaril tukajšnjemu županstvu svoto 200 kron, katere se je razdelila nad 60 ubožcem.

Služba okrajne babice za mesto Kranj z letno nagrado 160 K iz okrajne blagajne kranjske je takoj oddati. Z diplomom, krstnim listom, izpričevalom npravnosti in uradno zdravniškim izpričevalom o popolni telesni usposobljenosti opremljene prošnje so vložiti pri okrajnem glavarstvu v Kranju do 20. januarja 1914.

Opozarjamo na plesni venček godbe prost. požarne brambe v Kranju, ki se vrši v pondeljek, dne 5. t. m. v prostorih telovadnega društva „Sokol“. Če bi se bilo koga pomotoma pri raznašanju vabil prezrlo, naj blagovoli oprostiti in naj se zglaš pri odboru, kjer so vabila na razpolago.

Uradni dnevi okrajnega glavarstva v Kranju. V teku leta 1914. vršili se bodo uradni dnevi po sledečem redu: 1. v Škofji Loki vsaki mesec zadnji četrtek, torej dne 29. januarja, 26. februarja, 26. marca, 30. aprila, 28. maja, 25. junija, 30. julija, 27. avgusta, 24. septembra, 29. oktobra, 26. novembra, 31. decembra; 2. v Tržiču vsaki mesec prvo soboto, torej dne 3. januarja, 7. februarja, 7. marca, 4. aprila, 2. maja, 6. junija, 4. julija, 1. avgusta, 5. septembra, 3. oktobra, 7. novembra, 5. decembra; 3. v Gorenjivasi vsaki drugi mesec pričeniš z januarjem in sicer vsaki prvi torek, izvzemši praznik 6. januarja, in se vrši mesto tega dne uradni dan v pondeljek 5. januarja, tedaj dne 5. januarja, 3. marca, 5. maja, 7. julija, 1. septembra, 3. novembra; 4. v Železnikih vsaki drugi mesec pričeniš s februarjem, in sicer vsaki drugi četrtek, razun praznika dne 11. junija, in se vrši uradni dan vže dan poprej, to je 10. junija, torej dne 12. februarja, 9. aprila, 10. junija,

13. avgusta, 8. oktobra, 20. decembra. Dosedaj običajne uradne ure ostanejo nepremenjene.

Kolera. Na Ogrskem v občini „Torontal udvar“ (komitat Torontal) in v občini Cservenska (komitat Bács-Bodrog), dalje v Bosni in Hercegovini v okrajih: Banjaluka (obč. Bosanski Brod), Travnik (obč. Zenica) in Tuzla (obč. Kostanjevica) se je pojavilo nekaj slučajev kolere. Potniki iz imenovanih krajev se morajo podvreči petdnevnu zdravniškemu nadzorovanju.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani priredi v dneh 5. in 6. januarja 2 velika zgodovinska koncerta v proslavo spomina slovenskih skladateljev bratov dr. Benjamina in dr. Gustava Ipavica s sodelovanjem pevskega zbora „Gl. Matice“, domačih slovenskih solistov-umetnikov operne pevke gospe Irme Polakovc (sopran) iz Zagreba, opernega pevca gosp. Josipa Križaja (bas) iz Zagreba, gosp. Josipa Rijavca, koncertnega pevca iz Dunaja, gojencev „Gl. Matice“, članov društvenega orkestra in vojaškega orkestra pod vodstvom koncertnega vodje gosp. Mateja Hubada. Vstopnice se dobivajo, eventuelno tudi pismeno naročajo v trafiki J. Dolenc v Prešernovi ulici v Ljubljani. Slovenci niti ne znamo dosti oceniti, kaj sta brata Ipavca storila za slovensko pesem in glasbo. Dolžnost hvaležnosti je, da oživimo spomin na nju. Vzpored: I. Ipavčeva koncerta, dne 5. januarja 1914: I. Dr. Gustav Ipavic: Slovenec sem (1882). Danici (1873). V mraku (1885). Dr. Benjamin Ipavic: Vojaška (1863). Brezi jadra (1873). Domovini (1852). Moški zbori. II. Dr. Benjamin Ipavic: Arija Ivana iz opere „Teharski plemiči“ (1891). Mak žari (1906). Čez noč, čez noč . . . (1907). Pomladni veter (1907). Pesmi; poje član pev. zbora Leop. Kovač. III. Dr. Gustav Ipavic: Opolnoči (pred l. 1862). Dr. Benjamin Ipavic: Jadro. Spomladi. Podoknica (1891). Vihar v jezeru. Pesmi; poje g. Josip Križaj. IV. Dr. Benjamin Ipavic: Jutranja pesem (1854) — eden najstarejših samospevov. Nezakonska mati (1896). Na poljane! (1908) — zadnja skladba pred smrtjo. Pomladni veter (1907). Pesmi; poje g. Irma Polakova. V. Dr. Josip Ipavic: Predigra k II. dejanju spevoigre „Princenzinja Vrtoglavka“ (1910). Svira orkester pod osebnim vodstvom skladatelja. VI. Dr. Josip Ipavic: „Pravljica“ iz spevoigre „Princenzinja Vrtoglavka“ za sopran-solo s spremljevanjem orkestra (1910). Poje gospa Irma Polakova. VII. Dr. Josip Ipavic: Jutro (1908). Imel sem ljubi dve (1902). Moška zbor. VIII. Dr. Gustav Ipavic: Milada (1875). Lahko noč (1883). Kukavica (1902). Dr. Benjamin Ipavic: Pod nebom širnim (1903). Zapuščen (1904). Ej, tedaj! (1906). Mešani zbori. IX. Dr. Josip Ipavic: „Finale“ II. dejanja iz spevoigre „Princenzinja Vrtoglavka“, za soli, mešan zbor in ork. Vzpored: II. Ipavčevega koncerta, dne 6. januarja 1914. I. Govor. Govori gosp. dr. Anton Schwab, skladatelj. Dr. Gustav Ipavic: Slovenec sem (1882). V mraku (1885). Danici (1873). Moški zbori. Dr. Benjamin Ipavic: Vojaška (1863). III. Dr. Alojzij Ipavic (*1815. l. † 1849): Za slovo. Dr. Benjamin Ipavic: Vprašanje. Ven v mrak in vihar. Čakanje (1873). Izdana skrivnost. Kotiček hočeš si izbrati. Po noči. Najstarejše pesmi iz prve skladateljeve dobe. Poje g. Josip Rijavec. IV. Dr. Benjamin Ipavic: Serenada „Za godbo na lok“ (1898): I. Allegro moderato. II. Atenuetto-Allegro moderato. III. Andante con variazioni. IV. Finale-Allegro. Svira orkester na godala; gojenci „Gl. Matice“ in člani „Društvenega orkestra“. V. Dr. Benjamin Ipavic: Čez noč, čez noč . . . (1907). Če na poljane rosa pade (1900). Oblačku (1903). Ciganka Marija (1902). Pozabil sem mnogokaj, dekle (1901). Najnovejše pesmi iz zadnje skladateljeve dobe. Poje gosp. Jos. Rijavec. VI. Dr. Gustav Ipavic: Milada (1875). Lahko noč (1883). Kukavica (1902). Dr. Benjamin Ipavic: Pod nebom širnim (1903). Zapuščen (1904). Ej, tedaj! . . . (1906). Mešani zbori. VII. Dr. Josip Ipavic: Jutro (1908). Imel sem ljubi dve (1902). Dr. Benjamin Ipavic: Brezi jadra (1873). Domovini (1852). Moški zbori.

V Bohinju bodo na dražbi prodali posestvo Matevža Pibra, brata deželnega poslanca in župnika Pibra. Stvar dela v Bohinju mnogo hude krvi, zakaj župnik Piber je pri zadolženju svojega brata igral prav čudno vlogo.

Umrl je v Skofji Loki, dne 31. decembra 1913 g. Oton Guzelj, veleposestnik v 33 letu. Bil je vseskozi značajan pristaš narodno-napredne stranke, odkrit značaj in obče priljubljen družabnik. Naj mu bo zemlja lahka!

Iz poštne službe. Premeščeni so poštni oficijantje: Anton Babič iz Leseč v Kranj, in oficijantinja: Ana Hodnik iz Postojne v Lesce. Oficijantinja Alojzija Zemic v Kranju ješla v pokoj.

Kino J. Nadišar v Kranju priredi dne 3. in 4. januarja predstave s sledečim sporedom: „Gau-montov tednik“, naravni posnetek: „Pridelek kosovih orehov“, rodbinski drami: „Manjša zlo“ in „Izgubljen sin“. Velesmešna prizora „Moriceve pridobitve“ in „Nune poroči grbasto“. Dne 5. in 6. januarja je na sporedu „Eclairjeva revija“, naravni posnetek „Igličarji“, velesmešni prizori: „Kajenja ne prenesem“, Mollyjeva avtomobilna vožnja“ in „Mali potepač“ ter igrokaz v dveh delih „Mati“. Vsled obilnega obiska se vršita odsej naprej ob nedeljah in praznikih dve večerni predstavi in sicer

ob 6. in 9. uri zvečer, kar naj slavno občinstvo blagovoli vzeti na znanje.

Plesno veselico priredi Radovljiška podružnica „Slovenskega planinskega društva“ v soboto, dne 3. januarja 1914. v salonu Kunstljeve restavracije v Radovljici. Sodeluje oddelek godbe c. in kr. pešpolka nadvojvode Franc Ferdinanda št. 19 iz Tolmina. Vstopnina 2 K za osebo. Preplačila se hvaležno sprejemajo. — Začetek ob 8. uri zvečer. Narodna in gorska noša dobrodošla. Gorski čevlji prepovedani.

Ogenj je uničil dne 24. decembra minolega leta v Lešah šupo posestnika Valentina Valjavca. Zažgal je neki užitkar Janez Kocijan, ki je prenočeval v šupi. Ko je zapazil, da gori, ga je skušal pogasiti. A posrečilo se mu ni in iz obupa se je nato obesil.

Slovensko bralno društvo v Železnikih priredi dne 11. t. m. burko „Moč uniforme“ v salonu g. G. Thalerja. Začetek ob pol 5. uri popoldan.

Svarilo. Trgovinsko ministrstvo je dognalo, da nameravajo rudniški lastniki v južni Afriki privabiti za svoje rudnike slovanske delavce iz Avstrije. V južnoafriških rudnikih stavejo namreč rudarji in podjetniki hočejo nadomestiti stavejoče z avstrijskimi delavci, katerim bodo pa plačevali nižje mezde. Če bi res šli avstrijski delavci kot stavekokazi v južno Afriko, bi bili izpostavljeni prav resnim napadom in razen tega bi jih postavili podjetniki v eno vrsto z manjvrednimi delavci, s črnci. Ker so v onih krajih resni nemiri na dnevnem redu, bi bilo celo ogroženo življenje teh delavcev, kakor kažejo to izkušnje zadnjih časov. Avstrijski delavci, nevedši ondotnemu jeziku, bi bili pri sklepanju pogodb izročeni na milost in nemilost brezvestnim rudniškim lastnikom in agentom in tudi vsaka pravna pot bi jim bila onemogočena. Dalje je treba poudarjati še to, da bi delavci v južnoafriških rudnikih v najkrajšem času podlegli jetiki. Zato naj noben delavec ne sprejme dela v južnoafriških rudnikih.

Ustanova. Izpraznjeno je ustanovno mesto invalidne ustanove društva ljubljanskih gospa v letnem znesku 67 K 20 v. Pravico do te ustanove, katera se uživa dosmrtno, imajo taki na Kranjskem rojeni invalidje, kateri so služili pri pehotnem polku št. 17 (sedaj pl. Milde) in ki niso oskrbovani v kaki invalidnici. Od teh pa imajo predvsem prednost invalidje iz vojske 1859. leta. V slučaju pomanjkanja takih prosilcev, imajo pravico do ustanovnega zneska 67 K 20 h tudi oni na Kranjskem rojeni invalidje, ki so služili pri drugih polkih. Nekolkovane v tem smislu opremljene prošnje je vložiti pri županstvu najpozneje do 5. januarja 1914.

Za nabornike. Kranjsko okrajno glavarstvo razglša: Vsi oni naborniki, ki pridejo letos k naboru in ki nameravajo kot posestniki podedovanih kmetij ali iz rodbinskih razmer (po § 30, 31 in 32 bramb. zakona) na novo prositi za kako ugodnost v izvrševanju brambnih dolžnosti, imajo oni sami, oziroma njih svojci, dotične prošnje v mesecu januarju vložiti. Ker se bo pa to — kakor običajno vsako leto — uradno izvršilo, ni treba strankam vlagati nikakih prošenj, ampak morajo si preskrbeti le rodbinske pole, ter jih najpozneje do 20. januarja t. l. izročiti županstvu svojega bivališča. Vse drugo se bo izvršilo uradno.

Za konjerejce. Kranjsko okrajno glavarstvo razglša: Pri vseh slučajih smrkavosti, kateri so se v lanskem letu v polit. okraju Kranj uradno dognali, niti eden posestnik smrkavih konj ni smrkavosti oziroma suma taiste naznanil, kakor je to v zmislu § 17. zakona o živinskih kugah predpisano in se je ravno zaradi tega smrkavost znatno zatrosila in razširila. Dotični posestniki so se vsi opravičevali s tem, da smrkavosti niso spoznali. Zaradi tega se s tem potom podučijo posestniki konj o smrkavosti in njenih znakih. Smrkavost je nalezljiva bolezen, ki se loti samo kopitarjev. Navadno je dolgotrajna in poteka počasi. Po njenem sedežu razločujemo nosno, kožno in pljučno smrkavost. Največkrat opažamo. a) nosno smrkavost. Ta ima svoj sedež v nosni sluznici in sledeča znamenja: 1. iz nosnice se cedi v začetku redka, sluznata, pozneje gosta gnojna tekočina, ki teče navadno samo iz ene nosnice in je včasih pomešana s krvjo; 2. medčelustne žleze postanejo debelejšje, trde neboleče, s sosesčino zrasle in sicer na tisti strani, na kateri se cedi iz nosa; 3. na nosni sluznici, posebno na mednosni steni se napravijo mali trdi mozolčki, iz katerih se razvijejo ulesi iz oglodanim robom in mastnim dnom. Te izpremembe, če so blizu vhoda nosnic, zapazimo že z očesom, če so pa višje, jih lahko otipamo s prstom. b) Pri pljučni smrkavosti konj čimdalje težje diha, ima suh, otel kašelj in polagoma hujša. c) Znamenja kožne smrkavosti so male, okrogle, kakor lešnik ali oreh debele bele, ki se prikažejo na različnih mestih života. Te bule se kmalu ognoje in izpremene v ulese z vzvišenim in oglodanim robom in s mastnim dnom. Večkrat so naredijo med bulami in ulesi molekule podobni trdi vozli. Pogostoma tudi otečejo žleze na prsih in v dimljah. Včasih se pokaže na eni ali drugi nogi razširjena močna otekline, na kateri se narede gori popisani vozli, bule, oziroma ulesi. Že sam eno teh znamenj, če se najde na

konju, ga dela smrkavosti sumljivega; a če se zapazi obenem več navedenih znamenj, ni več dvoma, da je konj smrkav. Ne glede na ta znamenja izgledajo smrkavi konji v začetku kot zdravi, so veseli, radi jedo, imajo gladko svitlo dlake ter so dobro rejeni. Smrkavost je neozdravljiva. Ona preide tudi na človeka in ako se je nalezje, je za njega gotovo smrtonosna. V zmislu § 17. zakona o živinskih kugah je dolžnost vsakega posestnika konj, da takoj, kakor hitro zapazi pri svojem konju sum smrkavosti ali celo smrkavost, to naznani svojemu županu. Ako bode vsak posestnik konj to svojo dolžnost natanko in vestno izpolnjeval, se bode kmalu ta za konje in ljudi zelo nevarna kuga zatrla. Pravočasno naznanilo pa ima za posestnike konj še drugo koristno stran. V zmislu § 51. imenovanega zakona plača država za vsakega pobitega smrkavega konja dve tretjini navadne vrednosti, to pa v zmislu § 53. večkrat imenovanega zakona le tedaj, če je posestnik bolezni pravočasno (precej) naznanil.

Plesni venček prirede kranjski kočijaži dne 4. januarja 1914. l. v hotelu „Nova pošta“ v Kranju. Pri veselici svira godba na lok. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za osebo 50 v. Preplačila se hvaležno sprejemajo, ker je čisti dobiček namenjen „Kranjski godbi požarne brambe“.

Razno.

Rodbinska zaloigra. Pred kratkim se je v Bukareštu odigrala grozovita rodbinska drama, Bančni ravnatelj John Testibau se je vrgel pod železniški vlak, ki ga je popolnoma raztrgal. Ko je sodna komisija prišla v njegovo stanovanje, je našla njegovo ženo zadavljeno. Imela je še vrv okoli vratu. Iz pismov, ki jih je ravnatelj zapustil, je razvidno, da je ženo umoril iz ljubosumnosti. Sicer pa je bil ravnatelj tudi v finančnih težkočah. Zapustila sta pet majhnih otrok.

Draga nezvestoba. V družabnih krogih v San Louisu je vzbudila veliko senzacijo tožba baronice Uršule Kalinevske iz Wiesbadena, ki jo je naperila proti milijonarju Hurleyu. Gre za deset milijonov mark, ki naj jih plača Hurley, ker ni držal besede, da vzame baronico za ženo. Baronica se je seznanila z bogatim Amerikancem na precej čuden način. Hurleyev avtomobil se je namreč zadel v avtomobil baronice. Pri tem je odletel milijonar iz avtomobila prav poleg baronice, ne da bi se poškodoval. Hurleyu je to tako ugajalo, da se je zaročil z baronico. Čez nekaj časa pa se je razmisлил. Baronica zdaj trdi, da je za potovanja in razne priprave za svatbo izdala več nego pol milijona kron.

Promet v tržaškem pristanu l. 1912. Došlo je v ta pristan 12.606 ladij s 4.562.588 tonami, (leta 1911. 12.434 ladij s 4.235.106 tonami); odplulo pa je 12.614 ladij s 5.591.000 tonami (v prejšnjem letu 12.405 ladij s 4.245.962 tonami). Dovoz po železnici je znašal 141.220 vagonov à 10 ton (proti 120.551 vagonov l. 1911.). Iz Trsta pa je odšlo po železnici 121.857 vagonov (—80). Posamezne kronovine so bile na tržaškem prometu sledeče udeležene: Na prvem mestu je Kranjska, iz katere je prišlo 22.163 vagonov blaga, dalje Štajerska z 18.195, Moravska s 17.597, Goriška s 16.164, Češko s 13.479, Koroška z 13.423, Nižja Avstrija z 8.471 vagoni itd. Iz Nemčije je došlo 2225 vagonov. Iz Trsta pa se je izvažalo blago v posamezne kronovine tako-le: Nižja Avstrija 20.427, Goriška 13.593, Kranjska 12.455, Češko 12.549, Štajerska 7.639, Koroška 4.245, Moravska 3.876 vagonov itd. V Prusijo se je peljalo 3.270 vagonov. Uvoz iz morske strani si je znižal od 214.412 na 204.231, izvoz po tej pot se je dvignil od 92.808 na 98.165 vagonov.

S. T. V.

Sokoli v vojni. Francoz Taverna je pred kratkim dobil francoski patent, da uči sokole na vojno. Taverna hoče namreč uporabljati sokole za uničenje sovražnih zrakoplovov. Lovski sokol je naučen, da išče svojo krmo na ovoju zrakoplova. Če zagleda sokolnik v slučaju vojne sovražnikov zrakoplov, izpusti ptico, ki se takoj vrže na zgornji ovoj zrakoplova ter ga začne kljuvati. Okoli vrata ima sokol majhno eksplozivno dombo, ki je pravzaprav jedro izuma in ki se vsled pregibov ptice pri kljuvanju razleti. Vsled eksplozije se ovoj raztrga in zrakoplov je izgubljen. Patent je Taverna dobil; če bo pa tudi uspešen, je veliko vprašanje.

Znameniti pes detektiv. Dunajski policijski pes „Lux“, ki se je nedavno tega obnesel pri iskanju morilca, ki je ustrelil orožnika Walterja pri Herzogenburgu, je zadnji dni dosegel nov uspeh. Tatvina se je bila izvršila v Schwadorfu pri sedlarju J. Bohuslavu, ki ima skladišče na Dunaju. Tatje so odnesli zlate ure z verižicami, 500 K v gotovini, vrednostne papirje v znesku 10.000 K in druge reči. Po ogledu lokala je bilo jasno, da se je dal tat zapreti v Bohuslavovo stanovanje in da je odšel z ukradenimi rečmi skozi okno. Vsled tega so pozvali z Dunaja v Schwadorf policijskega psa „Luxa“ z njegovim gospodarjem Sebertom vred. Ko je pes izvohal sled, je tekkel k bivališču 45-letnega vrtnarja Karla Wolfa in šel v hišo. Ker Wolfa ni bilo doma, ampak je delal na Bohusla-

vovem vrtu, je tekel pes nazaj k Bohuslavovi domačiji in se je tam zaprašil na Wolfa. Tega je roka pravice takoj prijela, ali do zdaj še tati vino. Tudi preiskava v njegovem stanovanju je bila brezuspešna. Ker je pa Wolf edini človek, ki se je dal lahko zapreti v Bohuslavovo stanovanje, je vse prepričano, da je pes izsledil pravega tatu. Tako se drugod širi slava policijskih psov, ljubljanski pes bi pa zavohal in prijel storilca le, če bi imel pod hlačami na bedrih navezano klobaso.

**Pisarna za urejevanje splošnih
gospodarskih zadev**

J. Rozman :: Kranj

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercialne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 120 52—19

Darila.

Moški C. M. podružnici v Kranju so darovali kot odkupnino za novoletna voščila sledeči gg: Adamič Ant., Ahlin Jos., Ažman Franc, Ažman Matija, Brečko Dav., Benedik Franc, Berjak Fr., ing. Bloudek Bol., Campa Jos., Crobath Fr. star., Crobath Fr. ml., Crobath Mirko, Cvar Jos., Depoli Jurij, Delhunijski Rudolf, Dolenc Anton, Dobeč Osv., prof. dr. Dolar, Dolenz Edvard, prof. Dolžan Fr., Engelman Janko, ing. Emmer Fr., Feldin Mirko, Fock Makso, Geiger K., dr. E. Globočnik, Golob Matija, prof. dr. Herle, Holzhaacker Fr., Ivanc Franc, Jagodič Iv., Jakofčič Mih., Jezeršek Fr., Kokalj Rudolf, Koki A., Korošec Ant., Košak Ant., Kopriva Franc, Krajnc Zdr., Kotzbeck Ed., Krenner Fr., Kovatič Iv., Krmelj Fr., Lampe Iv., Langšček Jan, Lazar Al., Lajovic Ant., Likožar Jos., Logar Jos., Lukež Fr., Majdič Demeter, Majdič Jos., Majdič Ant., Majdič Vinko, prof. Masten Ivan, Mayr Mavril, Mayr Pavel, Meden Jos., Pfeifer Iv., Pirc Ciril, Pirc Ivan, Pogačnik Fr., Pogačnik Ivan, Polak Ferd., Potočnik Ivan, Požgaj Vilj., Pučnik A., Pučnik K., Pavšler Tom., Rakovec Iv., Rebolj Lovro, Rohrmann Ad., Rus Rud., Rus Vil., Sajovic Janko, Savnik Ivan, Schindler Karol, Schwarz Ivan, Suhadolnik Fr., dr. E. Šavnik, Šavnik Fr., Šavnik Karol, Šinkovec Ant. star., Šinkovec Ant. ml., Šlamberger Ant., dr. Štempihar Val., Šmigovec V., Šlajpah R., Štirn Fr., Šumi Janko, Sturm Rud., Tajnik Jos., Valenčič Ivan, Vreg Fr., Vrhunc Fr., Zlobič Jos. in svetnik Peterlin vsak po 1 K. — Kukavica Fr., Levičnik Ivan, Lopič Fr., Majdič Fr., Mošet Fr., Muc Ed., Repše Fr., Simon Osk., Varacha Jos., Weinberger Jos. in Filipčič Ivan po 50 vin. — Ferjančič Ferdinand 30 vin. — Zupančič Franc 20 vin. — Skupno tedaj 103 K. — Srčna hvala.

Glavna zaloga pri Peter Majdiču Merkur, in Franc Dolenzu v Kranju.

POZOR!

Dobe se vsak postni dan

različne sveže morske ribe.

Naročila se naj vsaj 3 dni prej vpošljejo.

Dobe se tudi navodila za pripravo istih, izvod 20 h.

Franc Dolenz, Kranj

Kino J. Nadišar

**Vsako soboto in nedeljo predstave.
Nov spored!**

Vlagalko

sprejme takoj

tiskarna „Sava“ v Kranju.

157—7

Odda se

stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritliklinami

za 1. februar 1914.

Podatki pri upravnistvu tega lista.

Vsled obilo zapadlega snega in pokvare tako brzofavnega

kakor telefonskega omrežja in ker mora naposled biti eden zadnji

veselo in srečno novo leto

vsem prijateljem in znancem ter obiskovalcem

G. Indihar, Rakovca.

Adalbert Pučnik

Anica Pučnik roj. Fock

poročena.

Kranj, dne 3. januarja 1914.

Brez posebnega obvestila.

Naznanilo.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu uljudno naznaniti, da sem otvoril

iz renomirane **zalogo piva**

Pivovarne Göss

v Kranju,

Kokriško predmestje (Zeballova vila.)

Svetovni sloves piva ter točna in kulantna postrežba dajeta mi upanje, da se gg. gostilničarji pridružijo v krog zadovoljnih odjemalcev in nudijo cenjenim gostom prvovrstno pijačo.

Priporočujoč se za obila naročila

z odličnim spoštovanjem

Fran Sitar

zastopnik Gössove pivovarne.

162 5—3

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranine vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

RUDOLF RUS

urar in trgovec

poleg lekarne v Kranju.

Ustanovljeno leta 1885.

Prva in največja za-
loga ur, zlatnine in
srebrnine. — Vsake
vrste ščipalniki in
očala. Ročne in žepne električne svetilke.

— Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštne prosti. —

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Trbovljski in češki premog.

Nakup suhih gob in deželnih pridelkov.

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vizitke, poročna naznanila, zavitke, pisma,
račune, bolete, jukste, vabila, lepaki, posmrtnice,
cirkularji, troškovniki, letaki, trgovske
karte, knjige v vseh velikostih, brošure, časopisi
ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Previdni

kolesar lahko prihrani mnogo časa in denarja, ako v zimski seziji pusti svoje kolo po strokovnjaku preiskati.

Ne zamudite toraj vposlati svoje kolo v pregled podpisani
tvrcki, ki bo delo ob najnižji ceni, strogo solidno in v najkrajšem času strokovnjaško dovršila.

Vsako pri nas popravljeno kolo se na željo brezplačno hrani do spomladi v naših nalašč za to primernih prostorih.

Karel Čamernik & Co.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža.

Ljubljana, Dunajska cesta 9—12.

Kreditno društvo v Kranju

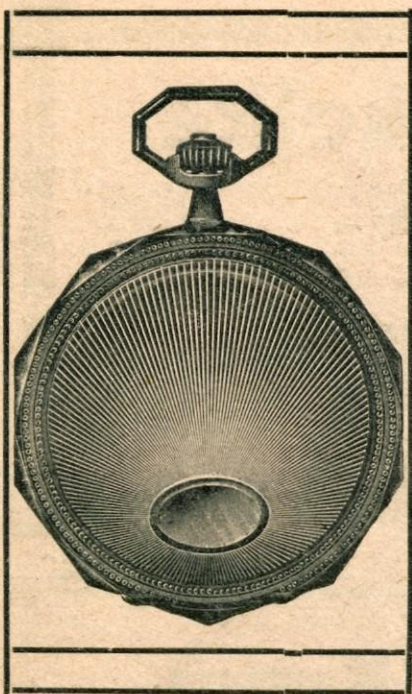
registrovana zadruga z omejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Ivan Levčnik
 urar in trgovec v Kranju
 Velika zaloga
 ur, zlatnine in srebrnine
 Optični predmeti
 Najcenejša prilika za nakup
ženinom in nevestam.
 Cene brez konkurence
 Postržba
 Solidna.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik
 okrožni zdravnik in zobozdravnik in
Fr. Holzacker
 konc. zobotehnik
v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovžu,
 je slavnemu občinstvu vsak delavni
 dan od 8. ure zjutraj do 5. ure po-
 poldne in ob nedeljah od pol 8. ure
 zjutraj do 11. ure dopoldne, izven ve-
 likih praznikov na razpolago.

Nakup suhih jedilnih gob po najvišji dnevni ceni.

Veletrgovina J. & A. Majdič Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznana najboljši dalma-
 tinski portland cement **„Salona“**
 za izdeovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Trbovljski premog.

Umetna gnojila.

ženinom!

Naistarejša
 trgovina

Ferd. Sajovic
 v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovejšega in
 najboljšega manufakturnega blaga. Posebno se priporoča

ženinom in nevestam

za nakup bal

ker ima v tem blagu največjo izbero.

Nevestam!

Najbolj varno naložen denar v celem
 političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad
 (lastno premoženje) nad
325.000 kron.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 $\frac{1}{2}$ % na leto
 in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer
 dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača poso-
 jilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsa-
 kega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1912. je bilo
 stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 100 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
 : **nad 4 milijone kron.** :

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentne-
 ga davka, katerega
 plačuje hranilnica iz
 lastnega. Narasle in
 nedvigljene vložne
 obresti pripisuje h ka-
 pitalu vsakega pol leta
 — to je dne 30. junija
 in dne 31. decembra
 — ne da bi bilo treba
 vlagateljem se zgla-
 šati radi tega pri hra-
 nilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg
 lastnega rezervnega zaklada mestna občina
 Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso
 svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge
 res varne, priča zlasti to:

**da vlagajo v to hranilnico tudi so-
 dišča denar mladoletnih otrok in
 varovancev ter župnišča cerkven
 denar.**

Ta najstarejši denarni
 zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do
 4. ure popoldne.